

Roland Kupers: Zijn kolen besmettelijk?



11 APRIL, 2013 • DOOR ROLAND KUPERS

Het kost minder om alle Nederlandse kolencentrales in 2020 te sluiten dan om bank en verzekeraar SNS Reaal te redden. Appels en peren? Misschien toch niet. Dezelfde besmettingslogica die aangevoerd wordt voor het redden van banken, geldt, op andere wijze, wellicht ook voor energie.

De balanswaarde van de kolencentrales bedraagt in 2020 ongeveer 3,5 miljard euro. Deze schatting is gebaseerd op een gemiddelde kapitaalsinvestering van 1.100 euro per kiloWatt vermogen en een afschrijvingsperiode van 20 jaar. De nieuwe centrales op de Maasvlakte worden duurder dan de oude, maar daar staan weer andere meevallers tegenover. Ook kunnen de kolencentrales niet zomaar verdwijnen, maar of hun vervanging in 2020 duurder of goedkoper zal zijn, hangt van vele factoren af. Hoe lang zal de sterke daling van de kosten van zonne- en windenergie doorgaan? Hoe lang zal de kostenescalatie van kerncentrales doorgaan? Hoeveel zullen de CO₂-emissierechten in 2020 kosten? Zullen we in Nederland zoveel schaliegas hebben ontwikkeld dat de gasprijs daalt? Alles op een rij zettend, is de kans groot dat er alternatieven zullen zijn die tegen vergelijkbare kosten stroom leveren.

Maar waarom na SNS nog een keer 3,5 miljard euro bij de staatsschuld optellen? De reden dat SNS gered werd, was immers om besmetting binnen het financiële systeem te voorkomen. De betekenis 'systeembank' is dat haar

teeloorgang andere financiële instellingen zou kunnen besmetten, als omvallende dominostenen. Dat gebeurt ook: Het redden van ABN AMRO heeft de Nederlandse belasting betaler tientallen miljarden gekost. Maar de voormalige onderdelen van ABN AMRO hebben tot minstens drie andere reddingsoperatie geleid: de Royal Bank of Scotland (RBS) werd in 2011 genationaliseerd, Monte dei Paschi di Siena kreeg een kapitaalinjectie van 5,7 miljard euro, omdat het zich verslikt had in voormalige ABN AMRO dochter Banco Ambrosiana en SNS Reaal struikelde over Bouwfonds Property Finance, een ander voormalig onderdeel van ABNAMRO. Er zijn veel van zulke besmettingsverhalen in de bancaire sector, en daarom was de redding van SNS aannemelijk.

Ook in de energiesector komt besmetting voor. Er zijn historische voorbeelden die school hebben gemaakt, zoals de beslissing na de Spaans-Amerikaanse oorlog om de Amerikaanse vloot in 1914 op olie om te zetten, die het olietijdperk catalyseerde. De Californische standaarden voor autobrandstoffen uit de jaren '70 hebben decennia lang ervoor gezorgd dat raffinaderijen in de hele wereld schonere brandstoffen moesten produceren. Het Chinese voornemen om een groot kerncentraleprogramma door te zetten, moedigt Zuid-Afrika aan om het voorbeeld te volgen. Het besluit van Merkel om de Duitse kerncentrales te sluiten gaat als een golf door Europa, waardoor ook Nederland haar plannen heeft laten varen. De gevolgen van de Duitse wil om de productiekosten van zonne-energie te verlagen, wordt langzaam zichtbaar op de Nederlandse daken.

Dat we wereldwijd de consumptie van kolen moeten terugschroeven staat vast. Een besluit om in 2020 de Nederlandse kolencentrales te sluiten, zou besmettelijk kunnen werken.

De Nederlandse handelsgeest zal vragen waarom juist wij voor deze besmetting nu 3,5 miljard moeten neertellen. De Nederlandse domineesgeest zal tegenwerpen dat een belangrijk deel van onze welvaart komt van fossiele brandstof, en dat er wellicht een moreel argument te maken is om een deel van die rijkdom in te zetten voor een collectief belang. De handelsgeest kan daarbij nog opmerken dat we tegen negatieve rente geld kunnen lenen op de obligatiemarkten.



Over deze schrijver, Roland Kupers:

Roland Kupers is Associate Fellow aan de Universiteit van Oxford en zelfstandig consultant.